

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Baetica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67086](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67086)

PROVINCIA
BÆTICA.

LVIT IN quattuordecim Domicilijs socios quadraginta-duos, supra quadringentos. In Hispalensi Domo, et Cordubensi, Granatensique Collegijs, sexagenos: in Collegio Hispalensi sexagintaquattuor: in Montelano septuaginta: viginti septem in Vaezano: in Malacensi, et Xerenfi videnos: in Marcenensi, Gaditano, Triguerensi, duodeuicenos: in Sedibus Ecclesienfi, et Cacorlana quaternos: tres in Vbedana. Sedecim participes Societatis effecti.

PROFESSA DOMVS Hispalensis.

ET SI SVVS EST nostrorum fructus in ipsa vrbe, ita vt plurimum, duo triaque hominum millia participant cælesti cibo: bona tamen pars colligitur e pagis propinquis: nam, et in multis vsurpatur pietas defueta ex longo interuallo, et in aliquibus inueterata vitiorum consuetudo abolefcit. illustris porro Ossunensis missio fuit: in ea positus sesquimensis. Catechismus in foro exponebatur, et in templo: vtrobique admirabili concursu: pœnitentium
nume-

numerus tantus, vt opera cum die incepta, ad multam vsque noctem perduceretur: et adhuc inauditi aliquot relinquerentur: eorundem tanta vis pœnitendi, vt nullam recusent pœnæ seueritatem: ita nouis Christi militibus, cili- ciorum fuit, et flagellorum armamentarium instruendum. fructus non solum labori nostro- rum, sed etiam voto par fuit. reconciliati plurimi: et sub ipsam concionem, latante au- ditorio, non pauci: pagellæ aleatoricæ, librique obsceni offerebantur sponte, vt igni traderen- tur. nocturni lasciuios cantus in pudicos piosque mutati: caute deinde, et sapienter pro- uisum, ne incepta adeo salutaria post nostro- rum abitum euanescerent. Ceterum vrbs ipsa omnem lapidem mouet, vt obtineat Collegij foundationem.

HISPALENSE COLLEGIVM.

DECV RRI cœptum hoc anno studium Dialecticum: septuaginta amplius sunt in cursu: lætum ingressum lætiores fecit sua præ- sentia Gaditanus Antistes: datum specimen persæpe Theologiæ, Philosophiæ, Rhetoricæ, ingenti plausu: in templo maximo incitandis ingenijs studiosorum præmia bis publice data: e quibus nostri discipuli magnam partem ab- stulerunt. ipsi porro octingenti. Rosarium quo- tidie, et litanias sanctissimæ Virginis recitant

genuflexi, in gymnasio, magistro præfente . neque intermiserunt vſurpationem flagellorum per Aduentum, et Quadrageſimam . aliquot ſe in varijs religioſorum familijs, quattuor in noſtra, diuino obſequio manciparunt . Sodalitij Parthenij leges nuper ab vrbe tranſmiſſæ religioſe ſeruantur . Magnus etiam non ſolum in ſtudijs litterarum, ſed in adiuuãdis etiam proximis, ardor animi, impetusque noſtrorum; Nautica turba, et inops, docentur a Theologiæ ſtudioſis capita legis Chriſtianæ. quod etiam factum ab vno ſacerdote quotidie in varijs ludis, vbi pueri inſtituuntur . Diebus feſtis conueniunt in Collegium viri circiter quingenti, qui interrogantur docenturque de rebus cognitu neceſſarijs . Salubre multis inuentum : quo et peccata vitantur, et vinculo quodam coniunguntur animi confluentium : ſic, vt vbi aliquis ex eo numero emoritur, quamuis tenui ac paupere cenſu, ab omnibus efferatur, iuſtoque decoretur (quo alioqui fortalſe cariturus erat) honore ſepulturæ .

C O R D V B E N S E, E T G R A N A T E N S E Collegia.

N O N N O V A E S T, ſed tamen magna pietas diſcipulorum Cordubenſium (cenſentur ſeptingenti quinquaginta, in quibus Parthenij excellunt) ſiue in vſu ſacramentorum, ſiue in exercendis muneribus caritatis . tanto maius,

maius, vt par est, apparet studium nostrorum. Ex ijs, qui dant operam Theologiae, diebus Dominicis, aliquot adeunt Paroecias, de more explicantes pueris summam religionis. quod etiam circum compita, ab iisdem, et in carcere, sedulo efficitur. Sacerdotum duorum quadrimestris expeditio magnas utilitates attulit oppidis multis, pagisque, quos percurfauere docendo. Ceterum ante diem vndecimum Calendas Octobres, circiter meridiem noctis, orta atrox tempesta, cum sauo terrore fulminum, impetuque ventorum, magna calamitate affecit praedia suburbana, deiecitque turrim Collegij cum aere campano: qua, et subito casu incubans fornici cuiusdam facelli, eum concussit minuitque. At ciuitas iniferatione commota largam contribuit pecuniam damno refarciendo.

GRANATENSIS gymnasij exercitationes litterariae ab accommodato dialogo repetitae. Domi, decem e nostris priuatis scholis informantur ad studia humanitatis, ipsi videlicet mox magistri futuri: incumbitur etiam ad lucra animarum: mane, diebus festis, obeunt nostri capacem urbem, et infimam plebem occupatam nihil agendo, opportune importune instantes, compellunt intrare templum audientiae rei diuinae. exeunt et a meridie, vt erudiant indoctos, quos adducunt deinde ad templum numero ingenti: ingressos excipit vnus accom-

modata cohortatione, seu narratione pij exempli . sunt , et parati sacerdotes , qui dent aurem confitentibus : et fratres nostri , qui cogitantes confessionem præparent ad recte confitendum . datur etiam opera in valetudinario decumbentibus . Hæc inter , tres profectioes susceptæ : de quibus ordine aliquid dicendum . Itum est Oscam : nomen est vrbis antiquæ : vbi sunt commorati ad dies quinquaginta , concionando , audiendo dies noctesque continuato labore , Catechismum docendo , nosocomia , et custodias publicas inuisendo , discordes pacificando : quod postremum opus , quo desiderabatur magis , vtilius fuit . Percursa etiam a sacerdotibus duobus septem castella , vicique huius ditionis : bimestre spatium fructu superante : et præsidio multis subsidioque fuere : in his cuidam , qui finem miseriarum præcipiti in puteum corporis iactu quærere cogitabat : quamquam profuit quoque , vt liberaretur ab infania , auxilium beatæ Annæ , quam in magno curarum æstu suppliciter inuocabat . Puella probri insimulata , ita crimen Christiano animo tulit , vt ignosceret eius auctori : illam sibi dicitans speciosam fore vltionem , si daret operam , vt vita refelleret maledictum . Denique adita castella Granatæ , inædificata montibus , Maurorum olim receptacula , nunc Christianorum quidem domicilia , sed rudium adeo , vt elementa nostræ religionis omnis ætas sexusque

abem

que

que pariter ignoret: septimo quoque aut octavo mense, interesse contingit rei diuinæ: semel anno concioni: raris vtuntur Parochis, qui, et ipsi indigent magistris. exceperunt nostros benigno vultu: et quamquam in docendis illis, ac dedocendis, super ceteras difficultates, rerum inopia laboratum est, tamen magnitudo utilitatis fallebat sensum laboris. excursio bimestris fuit: nec obiri potuere omnia oppida, seu quoniam ipsa multa, siue quia imminabat hiems, insuetis corporibus vix ferenda. amorem suum erga nostros demonstraerunt maxime oppidani in eorum discessu: cum confusis vocibus flentes orarēt reditum maturiorem. Ceterum Granatæ deterriti quidam a viro innocente flagitij inculando, quod supra bonum atque honestum facere decreuerant. Denique eo die, quo pro concione enarratur historia Mariæ Magdalænæ in pœnitentiam versa, tetigit Deus mentem mulierum aliquarum ambitiosæ pulchritudinis, vt eius exemplum sequerentur. abiecit vnus propositum interficiendæ vxoris: nec defuere in templo, qui odiū se deponere testabantur mutuis amplexibus.

MONTELANVM, VAEZANVM,
Malacense, Collegia.

IN MONTELANO genus quoddam febris, quæ vulgabatur contactu, incidit in ple
rosque

rosque nostrorum, neque vllam extinxit. Con-
suetudo prælegendi e pijs libris aliquid vespere
re diebus festis in externorum conuentu, non
intermittitur. In quodam oppido quadragin-
tadialis expeditio, importunas consuetudines
abolendo, illicitas pactiones rescindendo, eos
qui tenentur in carcere, adiutando, perutilis
fuit. Multi e nostris discipulis in diuersis ec-
clesijs religionem complexi.

EX VA EZ ANO etiam missiones utiles
factæ. At in vrbe, Aduentus, Quadragesimæ
que singulis hebdomadis, quarta quaque sexta-
que feria ad nos discipuli Academiae publicæ
confluunt, corpori flagris affligendo: ijdem
duobus e nostris hortatoribus, et ducibus, die-
bus Sabbati adeunt carcerem, vt vinctos sub-
leuent solenturque. excursiones suburbanæ bre-
ues, sed fructuosæ fuere.

MALACENSIS: oblata materia decla-
randæ caritatis. Quo enim tempore classis
Hispaniensis, naufragio facto, ferebatur Ocea-
no, delatæ huc sunt naues Neapolitanorū duæ,
turribus ac tabulatis alleuatæ in speciem ca-
stellorum: morbidi milites, et rerum om-
nium egeni, vtraque vehabantur: tum nostri,
omni eorum procuratione suscepta, partem
ad Collegium ducunt, partem ad valetudina-
ria, et ad piorum domicilia: dederuntque ope-
ram, præparantes quod erat futurum vsui ac
rebus ægrotantium, vt nihil eis deesset: ita bre-

ui om-

ni omnes conualuere: prosperum deinde nacti
ventum, soluere in Italiam de acceptis bene-
ficijs nobis gratias agentes: suam etiam beni-
gnitatem ciuitas ipsa in ædificatione templi
Collegijque ostendit.

COLLEGIUM MARCENENSE, GA-
ditanum, Triguerense, Xerense.

DE MARCENENSI, Gaditanoque,
præter vsitata, illud vnum dixerim: ex
vtroque binas profectioes ad numerosas bi-
nas ciuitates cum fructu extitisse.

IN GADITANO, graui periculosoque
morbo correpti multi, Dei beneficio, euasere.
excurrere interim in oppida vicina conciona-
bundi, et inneterata aliquorum odia, qui mult-
tis abhinc annis, non mutuum modo collo-
quium, sed etiam aspectum vitauerant, restin-
cta. Vnus qui notam falsi criminis cum ferre
non posset, ter collo restem circumdederat, ut
infamiae remedium a laqueo impetraret, ad
meliorem mentem reductus. Ceterum, cum ca-
ritas annonæ sollicitam haberet ciuitatem, pau-
peres laborantes fame, sacerdos pro concione
commendauit: ipse dein, cum exisset facturus
periculum ciuium liberalitatis, per multum fru-
menti corrogauit paupertati sustentandæ. Pue-
ris elementarijs in hoc Collegio et Marcenen-
si nauatur opera diligenter. nec est paruus la-
bor in tanta strepentium multitudine. in Mar-
cenensi

cenensi scilicet quadringenti: ita plerumque cum indulgentia non est intellecta, adhibenda seueritas, vt sentiatur: qua tamen in re, tenerum non infirmatur æuum, sed informatur ingenium.

DE XERENSI intelligi possunt eadem, etiam si non dicantur.

ECCIZENSIS, CACORLANA,
Vbedana, sedes.

ECCIZA vrbs est Bætica frequens, et opulenta, inter primas: Aftygin antiquis dictam volunt: in hac, cum templo carerent nostri, diuque vsi essent alieno, vt liberarent Parochum molestia, domi suæ ad tempus fecere, cui esset nomen a Sancto Fulgentio, quo Ecciza vrbs suo olim Episcopo gloriatur. et est, vt nunc quidem, angustum, instructum tamen, et accommodum vsui nostrorum. hoc ita acceptum fuit ciuitati, vt super oblata munera, voto se obligarit, quotannis diem anniuersarium ita celebraturam, vt sollemni pompa veniatur ad templum. Ceterum, cum indituri essemus sacrosanctam Eucharistiam in tabernaculum, idque facere vellemus priuato officio, non est permillum: indicta communis supplicatio, et celebris, qualis visitur festo die sanctissimi sacramenti: omnesque religiosorum ordines, prosequente vniuersa ciuitate, confluxere ad nos, mirabi-

mirabili gratulatione: ciues præterea a Catho-
lico rege, ex publico agro, ad quadriennium
impetrauit tantum seponi, quantum satis sit
ad conficiendos millenos aureos, adiuuandæ
ædificationi Collegij.

CACORLANIS nimium longum vide-
tur, dum sedes mutetur cum Collegio: et iam
rex facultatem cõcessit. quam ad rem multum
profuere commendationes, et vota vicinorum.

NEC MINVS Senatus Populusque Vbe-
danus ampliorem nostrorum numerum expe-
ctat: egerunt cum Iaensi Episcopo de vrgendo
negotio: is ad quinquennium septena millia as-
signauit. ac uere ciuium studia nostri magnitu-
dine officiorum: neque enim alijs artibus
retinetur, quam quibus ab initio
parata est, populorum

beneuolen-
tia.

PRO-